

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060206

DOM
2014-04-04
Stockholm

Mål nr
M 7904-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2013-08-06 i mål nr M 204-13, se bilaga

KLAGANDE

B H

MOTPARTER

1. Fr Ramström Vind AB

2. Greenextreme AB

3. Bygg- och miljönämnden i Torsås kommun
Box 503
385 25 Torsås

SAKEN

Försiktighetsmått avseende två vindkraftverk på fastigheterna Y och Xx i Torsås kommun m.m.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen återförvisar målet till Bygg- och miljönämnden i Torsås kommun för vidare utredning vad gäller behovet av åtgärder till skydd för fladdermöss.

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet i övrigt.

Dok.Id 1130923

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

B H har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska upphäva nämndens beslut om försiktighetsmått avseende vindkraftverk på fastigheterna Y och Xx och, som det får förstås, förbjuda verksamheten.

Fr Ramströms vind AB, som under handläggningen i Mark- och miljööverdomstolen överlätit verksamheten till GreenExtreme AB, har bestritt ändring.

Den nye verksamhetsutövaren **GreenExtreme AB** har bestritt ändring.

Bygg- och miljönämnden har, som det får förstås, bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

B H har sammanfattningsvis anfört följande. Ärendet är från början felbehandlat eftersom det endast gäller två verk medan det i samma område finns sex verk. Det är fel att dela upp bedömningen i olika delar och faser. I hela närområdet finns för närvarande 23 verk under behandling och fler verkar vara på gång. Tillräckliga utredningar avseende risker för djur, natur och människor har inte utförts. Inventering av fladdermöss, fåglar, natur och kultur saknas.

B Hs bostad ligger mitt emellan vindkraftverken i Kvilla och Norra Gullabo. Till verken i Kvilla är det cirka 1 000 m och till verken i Norra Gullabo är det cirka 2 200 m. Det kan ifrågasättas hur det genom ett administrativt beslut kan konstateras att de boende inte får sin livsmiljö förstörd. Huset ligger på en kulle och under sommartid har de fönstren öppna på nätterna. Vindkraftverken kommer att bli ett både hörbart och störande moment som dessutom, enligt ny information publicerad i Läkartidningen den 6 augusti 2013, kan bidra till sjukdomar.

Det har inte gjorts någon riktig utredning vad gäller skyddsvärda arter. Det är bolagets skyldighet att, innan beslut fattas, utreda huruvida de skyddsvärda djur som man vet

finns i området skadas. Djuren har över huvud taget inte nämnts i ärendehanteringens av bolaget eller av någon annan, förutom av länsstyrelsen som i samrådet har önskat en sådan utredning. Av en utredning som utförts av professor I A framgår att fladdermöss normalt flyger fyra km från kolonierna. Med hänsyn till avstånden finns det anledning att tro att fladdermusarten barbastell förekommer i alla de planerade områdena. Den inventering bolaget nu har åtagit sig att utföra ska genomföras under rätt tid och under rätt väderförhållanden.

Underlaget är även bristfälligt i övrigt. I området finns bl.a. rester av äldre bebyggelse såsom torpargrunder, vilka inte redovisats. Naturen består bl.a. av ädellöv, täta buskage, små kärr, hålträd, död ved, ett rikt djurliv med insekter, hackspettar och rikligt med fladdermöss. Jägare i trakten har både sett brun glada och havsörn i området.

GreenExtreme AB har anfört bl.a. följande. Torsås kommun har granskat vägar och inte bedömt att några fornlämningar utgör hinder. Vad gäller fladdermöss har länsstyrelsen bedömt att en fladdermusinventering är lämplig. En inventering ska därför göras så fort som möjligt under år 2014. Därefter upprättas ett kontrollprogram och om risk för skador på fladdermöss framkommer så kan vindkraftverken ställas i ett så kallat "bat-mode". J R, fladdermusexpert, anser att det kraftigt eller helt eliminerar risken för dödlighet hos fladdermöss. GreenExtreme AB är positivt till att bolaget åläggs att följa upp vindkraftverkens påverkan på fladdermöss genom ett kontrollprogram.

Bygg- och miljönämnden har vidhållit vad den anfört i mark- och miljödomstolen samt tillagt att nämnden är positiv till att verksamhetsutövaren låter utföra en inventering av fladdermöss som kan utgöra bedömningsgrund för om behov av ytterligare försiktighetsmått för verksamheten föreligger.

UTREDNING I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen i Kalmar län har som remissmyndighet anfört följande.

I ärenden om vindkraftverk gör länsstyrelsen en bedömning av om det finns kunskap huruvida området är lämpligt och om det med hänsyn till fladdermusförekomsten bör klassas som högriskläge, osäkert läge eller lågriskläge. Klassningen görs dels på grundval av kartstudier och erfarenheter av hur fladdermöss uppträder, men också på grundval av den översiktliga inventering av fladdermöss som länsstyrelsen utfört i länet. Då studeras alla inventerade lokaler inom en mils radie från projekteringsplatsen för att ta ställning till om det finns hotade arter eller särskilt artrika lokaler.

Förevarande ärende bedöms tillhöra kategorin osäkra områden, vilket innebär att en undersökning bör göras som en del av beskrivningen av hur verksamheten påverkar naturmiljön. Även om barbastell inte hade påträffats i områdena hade rekommendationen varit att en undersökning bör göras. För X, Y och Xx fanns 17 lokaler inom en mils radie varav ett par lokaler i radiens ytterkant hyste barbastell. Närmare uppgifter om populationsstorlek vid respektive lokal saknas dock. Länsstyrelsen har i tidigare yttrande framhållit att ”området har kvaliteter som gör att en fladdermusinventering i området bedöms lämpligt”. Den bedömningen kvarstår.

Försiktighetsmått avseende fladdermöss har inte föreskrivits. Verksamhetsutövaren har inte heller ålagts att följa upp vindkraftverkets påverkan på fladdermöss under driftskedet. Mot bakgrund av att området kring fastigheterna Y och Xx inte kan anses sakna betydelse för fladdermöss går det inte att utesluta att försiktighetsmått är motiverade.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har denna dag även meddelat dom i mål nr M 10314-13 angående försiktighetsmått för vindkraftverk på fastigheten X, samt i mål nr M 9329-13 och P 9351-13 avseende försiktighetsmått respektive bygglov för vindkraftverk på fastigheten Z m.fl.

Frågan i nu aktuellt mål är huruvida ärendet handlagts på ett riktigt sätt samt om utredningen innefattar tillräckliga uppgifter för bedömning av verksamhetens effekter, främst avseende natur- och kulturmiljö, samt vidare om lämpliga försiktighetsmått föreskrivits.

Handläggningen

B H har gjort gällande att det varit felaktigt att inte behandla vindkraftsetableringarna på fastigheterna i X och i Z gemensamt.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att något sådant krav inte förelegat med hänsyn till verksamhetens omfattning samt till när anmälningarna i de olika ärendena gjordes. I förevarande ärende har erforderlig hänsyn tagits till de befintliga verken på fastigheten X i de beräkningar som utförts avseende buller m.m. Inte heller vad B H anfört i övrigt om handläggningen föranleder att nämndens beslut ska upphävas på denna grund.

Anmälans innehåll m.m.

Enligt 25 § första stycket förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, FMH, enligt dess lydelse vid tiden för anmälan, ska en anmälan innehålla de uppgifter, ritningar och tekniska beskrivningar som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna bedöma den miljöfarliga verksamheten eller åtgärdens art, omfattning och miljöeffekter. En anmälan ska även, i den utsträckning som behövs i det enskilda fallet, innehålla en miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap. miljöbalken.

Enligt 25 a § FMH ska en anmälan som avser en verksamhet med vindkraftverk, utöver det som anges i 25 §, innehålla bl.a. ett kartunderlag som visar verksamhetens lokalisering, en teknisk specifikation som för varje vindkraftverk innehåller uppgift om höjden inklusive rotorblad, navhöjden och rotordiametern samt övriga tekniska uppgifter av betydelse, en beskrivning av hur verksamheten påverkar natur- och kulturmiljöer, särskilt områden som är reglerade i 3, 4 och 7 kap. miljöbalken, en uppgift om huruvida det eller de vindkraftverk som omfattas av anmälan ska stå tillsammans med redan uppförda vindkraftverk, en redogörelse för förekomsten av vindkraftverk inom en radie på 2 kilometer från varje vindkraftverk som omfattas av anmälan, en beräkning av bullret från anläggningen vid berörda byggnader, och en beräkning av skuggning och reflexer från anläggningen vid berörda byggnader.

Mark- och miljööverdomstolen bedömer att någon miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap. miljöbalken inte har behövts i ärendet.

Vad gäller störningar för närboende och kulturmiljö m.m. anser Mark- och miljööverdomstolen, i likhet med underinstanserna, att ansökan innehåller tillräckliga uppgifter för bedömning av verksamhetens effekter och att de försiktighetsmått som meddelats för närvarande är tillräckliga.

Även vad gäller verksamhetens miljöeffekter i övrigt anser Mark- och miljööverdomstolen att utredning och meddelade försiktighetsmått för närvarande är tillräckliga. Beträffande fladdermöss gör dock Mark- och miljööverdomstolen följande bedömning.

Länsstyrelsen anförde i yttrande över anmälan bl.a. att området har kvaliteter som gör att en fladdermusinventering i området bedöms lämpligt. Fr Ramström Vind AB kommenterade detta med att en fladdermusinventering inte var nödvändig då etableringen omfattar sex verk och bygglov redan hade beviljats för fyra verk.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att anmälan i fråga om påverkan på djurliv inte innehåller någon specifik uppgift om verksamheten och förhållandena på platsen, vilket måste anses vara ett krav. Mot bakgrund av detta samt då länsstyrelsen, i egenskap av tillsynsmyndighet i frågan, framhållit ett behov av en inventering mot bakgrund av områdets karaktär, anser Mark- och miljööverdomstolen att anmälan inte uppfyller kraven i 25 och 25 a §§ FMH. Någon bedömning av verksamhetens effekter för fladdermöss kan inte ske på det underlag som föreligger i ärendet. Att frågan om fladdermöss uppmärksammas först vid utökning av anläggningen utgör inte ett godtagbart skäl för att underlåta att utreda frågan.

Mark- och miljööverdomstolen har med anledning av ovanstående inhämtat remissyttrande från länsstyrelsen som vidhåller att en fladdermusinventering i området bör ske. GreenExtreme AB har i Mark- och miljööverdomstolen, som det får förstås, åtagit sig att utföra en fladdermusinventering så fort som möjligt under säsongen 2014. Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att det, beroende av vad som framkommer i

inventeringen, inte kan uteslutas att kontrollprogram och ytterligare försiktighetsmått kommer att krävas avseende fladdermöss. Med anledning av detta ska ärendet i den del som gäller fladdermöss, återförvisas till nämnden för vidare utredning och överväganden avseende behovet av ytterligare försiktighetsmått. I övrigt ska överklagandet avslås.

Beslutet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Ulla Bergendal och Mikael Hagelroth, referent, tekniska rådet Mikael Schultz samt tf. hovrättsassessorn Ulrika Stenström.

Föredragande har varit Linn Glopestad.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-08-06
meddelad i
Växjö

Mål nr M 204-13

KLAGANDE

B H

MOTPART

1. Fr Ramström Vind AB

2. Torsås kommun, Bygg- och miljönämnden
Box 503
385 25 Torsås

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länstyrelsen Kalmar läns beslut 2012-12-19 i ärende nr 505-8191-12, se bilaga 1

SAKEN

Vindkraftverk på fastigheterna Y och Xx i Torsås kommun.

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Den 17 maj 2011, § 70, beslutade Bygg- och miljönämnden i Torsås kommun att godkänna uppförande av två nya vindkraftverk på fastigheterna Y och Xx i Torsås kommun i anslutning till fyra befintliga verk på den närbelägna fastigheten X. Nämnden beslutade samtidigt om försiktighetsmått för de två nya verken. Nämndens beslut överklagades till Länsstyrelsen i Kalmar län (länsstyrelsen) som avslog överklagandet.

B H har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

B H har yrkat att nämndens och länsstyrelsens beslut upphävs. Han har även yrkat att samtliga beslut som rör vindkraftverk i området kring Kvilla ska upphävas.

Till stöd för sin talan har han anfört i huvudsak följande. Länsstyrelsen har angett ett felaktigt avstånd från vindkraftverken till hans bostad. I de olika besluten har angivits som närmsta avstånd alltifrån 628 meter till 1000 meter. Därtill anför han att höjdskillnaden mellan vindkraftverken och hans bostadshus, vilket ligger uppe på en kulle, uppgår till 13 meter. En utredning av olägenheterna som kan uppstå på hans fastighet R måste således göras. Hans bostad kommer att ligga i mitten av samtliga planerade vindkraftverk i området och han har än så länge inte sett någon utredning över hur hans fastighet kommer att påverkas. Inte bara olägenheter som rör honom borde utredas utan även frågan om vindkraftverkens påverkan på rödlistade fladdermöss bör göras. Beslut ska tas på rätt underlag och med berörda medborgares medverkan, vilket inte skett i de ärendena som rör vindkraftverken i Kvilla. Sammantaget kommer Kvillaområdet att beröras av åtta vindkraftverk och enligt lag ska fler än sex verk ha miljöprovningstillstånd samt MKB. Till sitt överklagande har han bifogat bl.a. en karta uppvisandes vindkraftsverkens bullerpåverkan vid bostäder och på denna uttrit var han funnit spillning från fladdermöss.

Bygg- och miljönämnden i Torsås kommun har bestritt överklagandet enligt följande. Nämnden har i sitt beslut uppgett att närmste avstånd från vindkraftverk till B Hs bostad är 710 meter. Varför länsstyrelsen angett ett avstånd om 628 meter är för nämnden oklart. H verkar ha dragit slutsatsen att det kommande vindkraftsprojektet Norra Gullabo ska ses sammantaget med de två vindkraftverk som nu planeras uppföras. De två projekten, d.v.s. de två nu aktuella vindkraftverken tillsammans med verken på X och vindkraftprojektet på Z m.fl. ska ses som separata projekt då avstånden mellan närmaste vindkraftverk i de båda projekten är ca 3 000 meter. Enligt H kommer Kvillaområdet sammantaget beröras av åtta vindkraftverk, vilket möjligen stämmer, dock betraktas dessa ej som en samlad vindkraftsverksgrupp och något miljöprövningstillstånd eller MKB behövs således inte.

Ramström Vind har yttrat sig i målet och anfört följande. B H nämner att det finns fladdermöss i skogen, men fladdermöss förekommer i nästan hela landet. Fyra vindkraftverk är under byggnation och utökningen med två vindkraftverk är effektivt vad gäller ianspråktagande av mark m.m. En verksamhetsutövare måste själv se till att vidta nödvändiga försiktighetsåtgärder för att olika bestämmelser inte överträds såsom artskyddsförordningen. Det är förbjudet att skada eller förstöra för vissa fladdermusarter. Fladdermöss kolliderar dock ytterst sällan med vindkraftverk. Om det framkommer att en skyddsvärd art förekommer kan man med stoppreglering av vindkraftverken vid vissa förutsättningar, tidpunkt och temperatur, eliminera risk för kollision.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen kan endast pröva vad som omfattas av det överklagade beslutet. B Hs yrkande om att samtliga beslut som rör vindkraftverk i området kring Kvilla ska upphävas kan därför inte prövas i detta mål.

Mark- och miljödomstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning. Av vad som framgår av handlingarna är det överklagade beslutet både formellt och materiellt riktigt. Vad som anförts av B H föranleder inte domstolen att göra någon annan bedömning. Således ska överklagandet avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 27 augusti 2013.

Bengt Johansson

Catharina Hederström

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bengt Johansson, ordförande, och tekniska rådet Catharina Hederström. Föredragande har varit beredningsjuristen Charlotte Scholz.